

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

14 oktober 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het vervolg op de gemeentelijke en provinciale milieuconvenants 1997-1998

Interpellatie van de heer André Denys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over grondverwerving door de Vlaamse overheid als beleidsinstrument voor de uitbreiding van bossen en natuurgebieden en het afsluiten van beheersovereenkomsten met de landbouwers als mogelijk alternatief hiervoor

Vraag om uitleg van de heer Jacky Maes tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de bescherming en verwerving van maritieme duinen

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoop van duingebieden

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van afvalslib in dierenmeel

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 14 oktober 1999

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.15 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het vervolg op de gemeentelijke en provinciale milieuconvenants 1997-1998

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het vervolg op de gemeentelijke en provinciale milieuconvenants 1997-1998.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, eind dit jaar lopen de gemeentelijke en provinciale milieuconvenants ten einde. Met het oog op de continuïteit en de rechtszekerheid van het milieubeleid, zegt de MINA-raad in een advies van 6 mei dat het wenselijk zou zijn dat de Vlaamse gemeenten en provincies zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over het vervolg dat aan deze overeenkomsten wordt gegeven. Daarom adviseert de MINA-raad de Vlaamse regering om al een aantal beslissingen te nemen en de gemeenten daarvan op de hoogte te brengen.

Omwille van de continuïteit is de raad voorstander van een vervolgstuk op het huidig lopende convenant. Het voorstel van de raad aan de regering is dan ook om de bestaande convenants te verlengen tot aan de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Dit werd ook overeengekomen in het pact tussen de gemeenten en de Vlaamse regering van 8 maart van dit jaar. Specifiek gaat het dan om de koppeling van de wederzijdse overeenkomsten aan de gemeentelijke legislatuur. Het gaat hier om actiepoint 46 van het pact tussen de gemeenten en de Vlaam-

se regering. Zoals gezegd, is de MINA-raad het met die koppeling eens.

Terzijde maak ik de volgende opmerking. Ik heb vernomen dat OVAM de subsidies die verbonden zijn aan die milieuconvenants, voor een tiental gemeenten heeft ingehouden, dit omdat die gemeenten niet voldeden aan de eisen die werden gesteld in de afvalstoffenplannen. Nochtans zijn deze verbintenissen niet opgenomen in de bepalingen van de milieuconvenants. Mijns inziens kan de naleving van een contract – wat een milieuconvenant eigenlijk is – enkel worden beoordeeld aan de hand van de naleving van de bepalingen van dat contract. De bewering van OVAM dat alle gemeenten hiervan op de hoogte werden gebracht, snijdt geen hout. Er werden hierover geen officiële berichten gestuurd naar de gemeentebesturen. Hoogstens werd dit voornemen bekend gemaakt op enkele studiedagen. Bovendien kan men subsidies niet binden aan alle bepalingen van het afvalstoffenplan. De gemeenten moeten, zoals ook in het pact is uiteengezet, worden beoordeeld op basis van resultaatsverbintenissen, en niet op basis van een detaillistisch voorgeschreven gedrag.

Mevrouw de minister, daarom heb ik deze bijkomende vraag. Zult u alle afspraken die werden gemaakt in de convenants, inderdaad enkel honoreren op basis van de inhoudelijke bepalingen van die convenants ? Daarnaast vraag ik uiteraard dat u de lopende convenants verlengt tot de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, normaal gezien lopen de milieuconvenants met gemeenten en provincies eind dit jaar af. Er leeft dan ook een zekere ongerustheid bij de lokale besturen over wat er nu gaat gebeuren. We hebben dat onder andere gemerkt aan het feit dat er verscheidene brieven van gemeenten op het kabinet zijn aangeko-

Dua

men. In die brieven vragen de gemeenten uitleg over de stand van zaken.

In samenspraak met de administratie werd de beslissing genomen om het huidige convenantsysteem met twee jaar te verlengen. Het is mijn bedoeling om nu geen fundamentele wijzigingen aan te brengen in het huidige systeem. Men is daarover echter nog aan het discussiëren in een technische werkgroep.

Onder het huidige systeem zal er dus nog worden gewerkt tot 1 januari 2002. Vanaf dat moment zal echter wel de koppeling worden gemaakt tussen de convenants en de gemeentelijke en provinciale legislatuur. Dat lijkt me immers de meest logische werkwijze. De nieuwe besturen zullen dus nog één jaar werken met de verlengde convenants. Daardoor zullen ze ook de tijd krijgen om zich voor te bereiden op de convenants nieuwe stijl, de zogenaamde derde generatieconvenants.

In een brief van eind september van dit jaar hebben we dit alles officieel meegedeeld aan de VVP en de VVSG. We hebben daarbij gevraagd of ze die informatie wilden verspreiden onder hun leden. Dat zal ondertussen wel al gebeurd zijn. Het aantal brieven met vragen is ondertussen sterk vermindert. Iedereen zal dus wel al op de hoogte zijn.

Meer algemeen vind ik het noodzakelijk dat het huidige convenant enige bijsturing krijgt, zowel inhoudelijk als procedureel. Met het oog op de geplande herziening is het dan ook de bedoeling om in de loop van het komende werkjaar het huidige convenant te evalueren. Daarbij zal de vereenvoudiging van de spelregels een belangrijke leidraad vormen, overeenkomstig de afspraken die werden gemaakt in het kader van het pact met gemeenten en provincies. We willen daarmee een aantal anomalieën wegwerken. We willen ook de overdreven en mogelijk overbodige papierwinkel aanpakken. Daarnaast is er ook een bijsturing nodig inzake milieudoelstellingen. Er moet een inhaalbeweging gebeuren op het vlak van brongerichte aanpak en duurzame ontwikkeling.

Er werd gekozen voor een verlenging van twee jaar. Tijdens het eerste jaar willen we de zaak grondig evalueren zodat we in het tweede jaar kunnen nadenken over het soort van aanpassingen die kunnen gebeuren. Ondertussen krijgen de gemeenten de mogelijkheid om zich tijdens dat overgangsjaar in te werken.

De besprekingen over de mogelijke bijsturingen zullen worden gevoerd samen met vertegenwoordigers van gemeenten en provincies. Een definitief voorstel zal eerst ter bespreking aan de betrokkenen worden voorgelegd, vooraleer er een definitieve beslissing wordt genomen.

Enigszins los daarvan, maar toch ook belangrijk, is de nood aan de oprichting van een cel Gemeenten en Provincies binnen Aministratie, met de bedoeling een duidelijk aanspreekpunt te hebben. Momenteel is dit maar een idee, maar volgens mij zou dit zeker een goede zaak zijn. Het zou de communicatie tussen de lokale besturen en de administratie ongetwijfeld bevorderen.

Het uitgangspunt is natuurlijk het uitwerken van een goed partnership met gemeenten en provincies. Daarbij wordt dan niet uitgegaan van een middenverbintenis, maar van een resultaatverbintenis. Daarbij komt dan natuurlijk die vereenvoudiging. Al deze plannen zullen in de nabije toekomst verder worden uitgewerkt.

Wat uw bijkomende vraag betreft, kan ik u enkel zeggen dat ik weet dat er problemen zijn. Ik heb een van de adviseurs de opdracht gegeven om met de OVAM aan tafel te gaan zitten. Die discussie is bezig. Blijkbaar is dat wel niet zo eenvoudig. OVAM heeft een duidelijke visie. Ik vind het zeker belangrijk om daar rekening mee te houden, maar hoe dan ook is het mijn bedoeling om die zaken zo vlot mogelijk af te handelen.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, ik heb daarnet al gezegd dat een convenant een contract is. Als de bepalingen door de gemeenten worden nageleefd, moet dat worden gehonoreerd. Het was zeker niet de afspraak dat alle bepalingen van het afvalstoffenplan zouden worden geïmplementeerd. Ik hoop dat de ongerustheid bij de gemeenten snel kan worden weggenomen.

Wat de communicatie betreft, lijkt het me vreemd dat u praat met de VVSG in plaats van rechtstreeks met de gemeenten. In mijn gemeente hebben we nog geen bericht hierover ontvangen van uw administratie. Het is natuurlijk wel mogelijk dat ik erover heb gekeken.

Minister Vera Dua : We hebben een specifieke vraag gehad van de VVSG en van VVP. Daarom hebben we hen een antwoord gestuurd. Zoals u zegt, is het inderdaad misschien geen slecht idee

Dua

om alle gemeenten afzonderlijk aan te schrijven. Ik zal ervoor zorgen dat dit gebeurt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer André Denys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over grondverwerving door de Vlaamse overheid als beleidsinstrument voor de uitbreiding van bossen en natuurgebieden en het afsluiten van beheersovereenkomsten met de landbouwers als mogelijk alternatief hiervoor

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Denys tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over grondverwerving door de Vlaamse overheid als beleidsinstrument voor de uitbreiding van bossen en natuurgebieden en het afsluiten van beheersovereenkomsten met de landbouwers als mogelijk alternatief hiervoor.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de nieuwe Vlaamse regering wil op vijf jaar tijd 15.000 hectare meer bos-, duin- en natuurgebied realiseren. Op zich vind ik dit een zeer nobele en goede doelstelling. U kunt er van op aan dat de VLD dit onderdeel van uw beleid zeer zeker zal ondersteunen. Vergeleken met andere regio's is Vlaanderen bos- en natuurarm, en de vorige rooms-rode regering heeft daar al te weinig aan gedaan.

Het verontrust me echter dat u als verantwoordelijke minister deze inhaalbeweging op een eenzijdige manier wil realiseren. We krijgen de indruk dat u jaarlijks 3.000 hectare bos- en natuurgronden wil realiseren door in hoofdzaak de overheid deze gronden te laten verwerven. Ik wil van in het begin van deze interpellatie zeer duidelijk zijn : de VLD wil meer bossen en natuur, maar is tegen een groene verstaatsing.

Een van uw eerste beleidsdaden was het publiceren van ministeriële besluiten waardoor aan de overheidsinstelling VLM een voorkooprecht werd verleend. Dit veroorzaakt grote ongerustheid bij landbouwers en particuliere bosexploitanten in de

desbetreffende afgebakende gebieden. De VLM heeft niet de beste naam bij deze mensen, wat men er ook mag van zeggen. Het gebrek aan overleg is dikwijls een bron van ergernis en conflicten.

Bovendien staat in het regeerakkoord een passus over het wijzigen van de pachtwet, waardoor de zettelende landbouwers kunnen worden verplicht de pacht op te zeggen om het beheer van de gronden over te dragen aan milieu- en natuurverenigingen. Dit is uiteraard een grote doorn in het oog van degenen die hebben geïnvesteerd in die gronden.

De veel gehoorde vraag is dan ook of de Vlaamse regering soms te veel geld heeft : eerst onteigent ze gronden en daarna geeft ze extra subsidies aan natuurverenigingen om dezelfde gronden te beheren en exploiteren. Deze eenzijdige aanpak getuigt van een enorm wantrouwen tegenover het privé-initiatief. Men vertrekt volgens ons van een te streng dogmatische visie dat een ecologisch doel alleen via collectivisering en overheidsverwerving kan worden gerealiseerd.

Er zijn nochtans diverse voorbeelden van gemeenten die, met een sterke privé-inbreng en een goede samenwerking met de landbouw, een groot bos- en natuurareaal in stand kunnen houden. Ik heb een casestudy gemaakt van Moerbeke-Waas, de gemeente met het grootste bos- en natuurareaal van Oost-Vlaanderen en misschien wel van heel Vlaanderen.

Per inwoner is er in deze gemeente 66 are natuur- en bosgebied. Dit is ongeveer een voetbalplein per inwoner. In Moerbeke-Waas, een 'blauwe' gemeente, heeft men het privé-initiatief lief. Door een jarenlange samenwerking met landbouw- en bosexploitanten werd het bewijs geleverd dat polders, meersen en bossen overeind kunnen blijven, ja zelfs gekoesterd worden. U moet eens met die mensen praten die tot de vaststelling komen dat hun jarenlange, soms bovenmenselijke inspanningen nu leiden tot een dreigende uitholling van het eigendomsrecht en de pachtwet. Zij weten wat een dergelijk beleid in concreto betekent.

Ik geef het voorbeeld van een natuurzone van 100 hectare, het Oud Vliegplein of het Heidebos. Het werd enkele jaren geleden opgekocht door de overheid en wordt vandaag beheerd door de VZW Natuurreservaten. Vroeger was er een vrij goede samenwerking tussen de lokale overheden en de lokale milieuraad enerzijds en de landbouwers en bosexploitanten anderzijds. Ik ervaar op het terrein dat de samenwerking minder goed is sinds aan de VZW Natuurreservaten de almacht in het beheer

Denys

werd gegeven. Sommigen spreken van een groene arrogantie die niets meer te maken heeft met basisdemocratie.

Een tweede voorbeeld is de afbakening van het gebied de Turfmeersen. Men vreest daar dezelfde weg op te gaan. Vandaag zijn er nog een vijftiental leefbare landbouwbedrijven actief in dit gebied. Samen met de lokale milieuraad hebben ze dit gebied beheerd tot wat het vandaag is geworden. De toekomst van al deze kleinschalige, familiale landbouwbedrijven wordt bedreigd, als alles wordt uitgevoerd zoals gepland.

Mevrouw de minister, bij mijn weten bent u niet alleen minister van Leefmilieu, maar ook van Landbouw. Ik ben niet gekant tegen deze combinatie. Hier gaat het niet over de veevoedersector die de landbouw de nek om wringt, maar over een eenzijdig verstaatst milieubeleid dat de kleine landbouwer de das dreigt om te doen.

Er is niet alleen de dreigende overheidsverwerving via het voorkeepsrecht, maar ook de indeling en afbakening van gronden in VEN-gebieden, het Vlaams Ecologisch Netwerk. Dit staat in contrast met de IVON-gebieden, het Integraal Verwevings- en Ondersteuningsnetwerk. Het verschil tussen beide gebiedsindelingen heeft grote gevolgen voor de gebruiker. In het eerste geval wordt het bos- of natuurgebied herleid tot een exclusief natuurgebied. In het tweede geval krijgen de bossen- en natuurzones naast een ecologische ook een economische functie – houtverwerking of milieugerichte landbouw – evenals een sociale en recreatieve functie.

Voor een samenwerking tussen de privé-sector, de landbouwers en boseigenaars, en de natuursector, biedt alleen de tweede indeling, die is gebaseerd op een integratie tussen beide, een reële kans op slagen. Een aanpak die is gebaseerd op overheidsverwerving, gekoppeld aan gesubsidieerd beheer door milieugroeperingen, is onrechtvaardig tegenover de huidige eigenaars en gebruikers. Bovendien lijkt het me erg utopisch. In Nederland werd in de jaren tachtig op eenzelfde massale wijze aan grondverwerving gedaan, onder meer in de provincie Gelderland. Daar stelt men nu vast dat dit onbetaalbaar is. Men doet er opnieuw een beroep op de samenwerking met de landbouwers en de boseigenaars en -exploitanten.

Uiteraard moet er iets gebeuren. Natuurlijk is een actiever beleid noodzakelijk. Maar in dat verband

pleit ik voor een blauw-groene aanpak in plaats van een verstaatste groen-rode aanpak. De paars-groene aanpak beschikt over een uitstekend instrument, de lokale beheersovereenkomst. De uitvoering ervan is eenvoudig. De overheid laat de gronden in particuliere handen en drijft de landbouwers niet uit. Er worden wel contractuele afspraken gemaakt met de bos- en landbouwexploitanten. Voor mij mogen ze meer zijn dan alleen maar een middenverbinde. Ze mogen ook een resultaatverbinde zijn voor een na te streven milieu- en natuurdoelstelling.

Dit principe bestaat reeds, maar is volgens mij zeer moeilijk toepasbaar omdat alles te centralistisch wordt gestuurd. Alles ligt tot op de punten en komma's vast in ministeriële besluiten, die te weinig rekening houden met specifieke lokale situaties en het beoogde resultaat op het terrein. Ik pleit dan ook voor een beheersovereenkomst, opgemaakt op lokaal niveau tussen een groepering van bosexploitanten of landbouwers in natuurgebieden, in samenwerking met bijvoorbeeld de verantwoordelijke van de gemeentelijke milieuraad. Uw administratie zou dit uiteraard moeten controleren.

Deze nieuwe aanpak zou het wederzijds wantrouwen, dat automatisch groeit, kunnen wegnemen. Een dergelijke overeenkomst zal een maximale verzoening tot stand brengen tussen ecologie, landbouw en bosbouw. Uiteraard betekent het bewerken van landbouwgronden binnen het kader van een beheersovereenkomst met sterke milieurestricties, voor de landbouwers inkomensverlies. Europa voorziet hier echter in bijzondere subsidies. Zelfs los van deze Europese tegemoetkoming kost een financiële compensatie van de Vlaamse overheid veel minder dan het verwerven van 15.000 hectare en het subsidiëren van milieuverenigingen.

Ik heb van de heer Van Baelen informatie gekregen over de aanpak van een dergelijk probleem in Wales : een berg die ongeveer 82.000 hectare beslaat en waar grotendeels wordt gewerkt met beheerscontracten. Op deze berg staan 898 farms die werken op basis van farmagreements. Het resultaat na vijf jaar is verbluffend. De biologische verscheidenheid van 56 percent van het gebied is er duidelijk op vooruitgegaan. Er zijn 55 kilometers oude wandelwegen hersteld in de originele staat en opengesteld voor het publiek. Vroeger kon het publiek slechts 27.000 hectare van de berg bezoeken, nu is dat 35.000 hectare. Deze openstelling voor het publiek heeft geen schade berokkend aan de natuurconservatie. 71 oude monumenten zijn geres taureerd. De traditionele hagen, stenen muren en afsluitingen zijn hersteld. Toch blijft de sociaal-eco-

Denys

nomische leefbaarheid behouden. Het inkomen van de landbouwers bleef op peil ondanks een lagere landbouwintensiviteit. De kwaliteit van het lamsvlees ging dermate vooruit dat meer dan 90 percent van de productie onmiddellijk wordt verkocht. De bevolking in de drie dorpjes rond de berg blijft er wonen en gaat er zelfs lichtjes op vooruit. Er is dus geen sprake van leegloop.

Met dit voorbeeld wil ik het probleem even verduidelijken. Het uitgangspunt van de regering is goed : meer bos en meer natuur. Ik zou het echter op prijs stellen indien onze commissie ter plaatse zou kunnen gaan, niet zozeer voor het buitenlands reisje maar omdat we ons in Vlaanderen nog in een te primair stadium bevinden om het probleem op te lossen.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Ik wil me op twee punten aansluiten bij de heer Denys. Ten eerste wil ik ook graag op werkbezoek gaan naar Wales. Ik stel wel voor het goede seizoen te kiezen, anders zou het wel eens een vochtige ervaring kunnen worden. Ten tweede ben ik het ermee eens dat beheersovereenkomsten een goed instrument zijn. Ze worden al op een aantal plaatsen toegepast, op de ene plaats met meer succes dan op de andere.

Dit instrument heeft heel wat potentieel. Het probeert immers een win-winsituatie te creëren waarbij men aan beide kanten zowel inspanningen als toegevingen doet. Het is ook een soepele manier van werken die met het oog op het behaalde resultaat doorgaans goedkoper uitvalt voor de overheid.

Er zijn natuurlijk ook een aantal bedenkingen. Een beheersovereenkomst werkt immers niet overal. Door exclusief met beheersovereenkomsten te werken, maakt men het beleid afhankelijk van de goodwill van de mensen op het terrein. Die is in een aantal gevallen aanwezig, maar in andere gevallen manifest afwezig. Wanneer men in dat geval niet voorziet in budgetten en mogelijkheden tot voorkoop en aankoop, riskeert men het hele beleid te blokkeren bij gebrek aan duidelijke instrumenten. Bovendien is het instrument van verwerving en eigen beheer door de overheid een bron van knowhow en kennis, precies voor deze diensten die beheersovereenkomsten moeten afsluiten. Volgens mij kunnen deze twee niet van elkaar worden losgekoppeld. Men moet dus niet het ene of het andere exclusief gebruiken.

Ik heb ook een aantal bedenkingen bij wat u de privé-sector noemt. U hebt het immers niet over het privé-initiatief maar over privé-eigendom. U rekent organisaties zoals milieubewegingen en natuurreservaten bij verstaatsing, maar in feite gaat het eveneens om een privé-initiatief. Bovendien weegt deze privé-sector veel minder op het staatsbudget, en krijgt hij veel minder subsidies dan de landbouwsector. We kunnen dan ook beter met duidelijke termen en duidelijke argumenten discussiëren. Het is belangrijk de dingen uit elkaar te houden.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Als principe wordt vooropgesteld dat de schade wordt vergoed, hetzij door het verwerven van het eigendomsrecht, hetzij door het exploitatieverlies terug te betalen. Dit is belangrijk, zowel voor de eigenaars als voor de gebruikers. Er moet echter een draagvlak zijn om dat principe te aanvaarden. Bij het realiseren van een ambachtelijke zone wordt bijvoorbeeld de eigenaar betaald en krijgt de landbouwer een bijzondere uitredingsvergoeding. Ik heb daar nooit iemand over horen klagen. In deze sector moeten we dezelfde richting volgen. De onnodige wrevel – alsof natuurrealisatie niets mag kosten – moet worden weggevoerd via de beschikbare budgetten.

Vooraleer we definitief een bepaalde richting uitgaan, is het misschien interessant om een discussie te voeren over de instrumenten waarmee het doel kan worden gerealiseerd op de verschillende niveaus, met name Europa, België en Vlaanderen. Zoals de heer Denys ben ik van mening dat een beheersovereenkomst voor de overheid financieel interessanter is. Als ook wordt gecontroleerd of de afspraken worden nageleefd, lijkt me dat de aangegeven vorm om de doelstellingen te realiseren. Het gaat immers om een akkoord tussen verschillende partijen, die dat gezamenlijk proberen te realiseren. Daarnaast blijft men beschikken over het wapen van onteigening. Dat kan worden aangewend als een van de partijen de beheersovereenkomst niet naleeft.

In het federale regeerakkoord wordt verwezen naar de opzegging van de pachtovereenkomst en artikel 7 van de pachtwet. Ik zal er zelf op aandringen dat een initiatief wordt genomen, en dat in een opzegging wordt voorzien voor eigenaars die voor persoonlijk gebruik voor de duur van één generatie, maar minimum 25 jaar, op hun grond een bos aanplanten. Veel eigenaars zullen daartoe uit vrije wil bereid zijn. Op het ogenblik dat de gronden ter beschikking komen, na de pensionering van de

Lachaert

landbouwer, weet de eigenaar immers niet wat ermee zal gebeuren. Als hij ze opnieuw in pacht geeft, is hij ze voor altijd kwijt. Dat brengt ook niets op : ongeveer 8.000 tot 10.000 frank per hectare. Dit voorstel kan dan ook veel succes hebben.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik kan in grote mate de uiteenzetting van de heer Denys goedkeuren. Dat is in het verleden niet anders geweest. Wel stel ik vast dat in vergelijking met enkele maanden geleden zijn toon wat milder is geworden, maar dat zal wel bijzondere redenen hebben.

Mevrouw de minister, gezien uw politieke achtergrond is het verwerven van vele hectaren bos en natuurgebied natuurlijk een nobel doel. Op zich hebben we daar niets op tegen. Toch wil ik hier even de vinger op de wonde leggen, en het kader schetsen waarbinnen dit beleid moet worden beoordeeld. Ik heb het dan over de visie van deze regering en van vele Vlamingen op de toekomst van de landbouwsector.

Tijdens de vorige zittingsperiode, maar ook vandaag, hoorde ik u pleiten voor grote steun voor de grondgebonden, familiale landbouwbedrijven enerzijds, en voor de promotie van de biologische landbouw anderzijds. We delen uw mening terzake. Maar u weet ook dat de biologische landbouwers slechts rendabel kunnen werken als hun areaal een minimale grootte overstijgt. Enerzijds is de open ruimte in Vlaanderen beperkt ; anderzijds hebt u meer gronden nodig voor de ontwikkeling van de biologische landbouw en de uitbreiding van de bos- en natuurgebieden. We moeten daarenboven nog een andere discussie voeren : over een eventuele afbouw van de veestapel, en zo ja, over de wijze waarop.

Het is dus hoog tijd dat de Vlaamse regering duidelijk maakt welke visie ze op de toekomst van de landbouw heeft. Want alles realiseren wat u vooropstelt, is vrijwel onmogelijk. U zult een en ander op mekaar moeten afstemmen, in afspraak met het Vlaams Parlement en met de sector zelf. Daarover moet in het parlement worden gedebatteerd, en ik reken erop dat u in dat verband een initiatief neemt.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik ben het niet helemaal eens met de heer Denys. (*Rumoer*)

In de landbouwsector heerst onzekerheid, en dat heeft voor een groot stuk te maken met rechtsonzekerheid. Men weet niet wat de toekomst zal brengen. Men zou al veel vooruitgang boeken als de landbouw en de natuur in het RSV goed werden afgebakend. Maar deze vraag moet misschien aan een andere minister worden voorgelegd.

Ik vind ook dat de heer Denys landbouw en bosbouw door elkaar haalt. Voor de bosbouw beschikken we al over een aantal instrumenten. Ik denk dan aan het bosdecreet : in het kader van bosgroeperingen kunnen de privé-sector en de overheidssector daar uitstekend samenwerken. Experimenten in de Antwerpse Kempen tonen dat aan.

De heer Lachaert heeft gelijk wanneer hij zegt dat we alle instrumenten moeten beoordelen op hun nut voor het bosbouw- en het landbouwbeleid. Ik ben zelf geen tegenstander van beheersovereenkomsten. Ik verneem dat de landbouwsector zelf daar vaak niet zo positief over is. Sommige boeren zeggen zelfs dat ze nog liever hun gronden zouden verkopen en nieuwe gronden in echte landbouwgebieden zouden kopen, dan aan te modderen met beheersovereenkomsten. Ook de Nederlandse ervaring is niet echt bemoedigend.

We moeten daarom een waaier aan instrumenten aanbieden, en de mensen zelf een keuzevrijheid geven. We moeten de voorbeelden uit het buitenland over de bosgroepen en de landschapsgroepen waarbinnen zowel landbouw als natuur samengaan, goed bestuderen.

Een wijziging van de pachtwet is nodig. Zo een wijziging is ook in het belang van de landbouwsector zelf. Enkele cijfers zullen dit verduidelijken. Ik citeer ze uit het hoofd. In Roosdaal is volgens de kadastrale gegevens 1.800 hectare in gebruik voor landbouwdoeleinden. 1.000 hectare staat echt ter beschikking van de landbouwsector, en die andere 800 hectare is eigendom van mensen die er een paardje op nahouden of kortom : van mensen die er hun hobby uitoefenen. De boeren weten niet meer wanneer ze over hun gronden kunnen beschikken. De pachtwet is eigenlijk uitgewerkt. In het belang van de landbouwsector zelf moeten we deze wet wijzigen.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat de boeren van oordeel zijn dat de gemeenschap maar moet betalen als ze de natuur belangrijk vindt. Dit is een be-

Vertriest

langrijke stelling, die bovendien ook door de bevolking wordt gedragen. Vorige week op de studiedag van Bos en Groen waren de cijfers over het publieke draagvlak van een natuurbeleid en een bosbeleid zeer duidelijk. De bossen zijn zeer populair bij de bevolking.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, collega's, inzake beheersovereenkomsten of aankopen moet er efficiëntie zijn aan beide kanten. Als er straks grond wordt gekocht van een boer om daar een bos- of natuurgebied van te maken, dan moet die grond echt worden aangekocht. Anders zal het niet lukken.

De slogan was dat men 3.000 hectare bos per jaar zou planten. Mijns inziens kan het echter niet de bedoeling zijn om landbouwbedrijven te amputeren. Ik zit dus echt wel met een aantal vragen. Welke criteria zult u hanteren ? Waar gaat u dat doen ? Hoe gaat u dat doen ? Wat en hoeveel ?

U kunt straks misschien wel van een eigenaar 20 hectare landbouwgrond kopen, maar in veel gevallen is er dan ook een pachter, die zelf nog over 15 hectare grond beschikt. Als u er niet in slaagt om op federaal niveau de pachtwet te wijzigen, zal dat geen bos worden. Als u erin slaagt om de pachtwet te wijzigen en de landbouwer zijn voorkeepsrecht te ontnemen, dan is dat bedrijf failliet. Mij lijkt het dan ook beter om in zulke gevallen via ruilverkaveling de zaken op te lossen.

Men zit dan uiteraard ook nog met het probleem van de grondbalans. Het structuurplan voorziet in 10.000 hectare extra bos en 38.000 hectare extra natuur. Het voorziet ook in 750.000 hectare landbouwgrond voor beroepslandbouw. Ik lees even een stukje voor : 'Het is essentieel dat de afbakening van de gebieden van natuurlijke structuur en de gebieden van agrarische structuur op gelijkwaardige basis en gelijktijdig gebeurt.'

Men moet dus niet alleen de bos- en groengebieden afbakenen. Men moet gelijktijdig de agrarische structuur afbakenen. In het structuurplan zijn er zo nog wel een aantal elementen te vinden. Zo staat er onder meer ook dat men moet vertrekken van gronden die minderwaardig zijn voor landbouw, en dat men de bestaande landbouwstructuur in de mate van het mogelijke moet laten bestaan.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Welke criteria zult u hanteren om gronden aan te wijzen en aan te kopen ? In welke hoeveelheid zal dit gebeuren ? In welke mate zult u rekening houden met die 750.000 hectare landbouwgrond uit het structuurplan ?

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, eerst en vooral verheug ik me erover dat de heer Denys ervoor pleit om de voetwegen opnieuw open te stellen. We zullen het daar uiteraard later nog over hebben. De voetwegen die nu afgesloten zijn, zouden inderdaad zeer geschikt zijn voor wandelingen en fietstochten.

Inzake duurzaam en ecologisch beheer van bossen, zijn we de mening toegedaan dat verwerving de enige echte goede methode is. Het maakt ons weinig uit of het dan gaat om verwerving door de overheid of verwerving door verenigingen.

Mijnheer Denys, in mijn eigen gemeente stel ik vast dat er ook een omgekeerde beweging bestaat. Ik geef een voorbeeld. Er zijn vastgoedmakelaars die op dit ogenblik percelen grond aankopen in natuurgebied, zelfs in natuurgebied dat erkend is als natuureservaat.

Ik kom zo bij mijn volgende punt. Als er wordt gesproken over criteria, moeten we in belangrijke mate aandacht hebben voor de aankoop van duingebieden. Dat is een eerste criterium. Een tweede criterium heeft te maken met of er in een bepaalde provincie weinig of veel bossen zijn.

Ik wil ook waarschuwen voor het dichtslibben van de driehoek tussen Brussel, Leuven en Mechelen. Als we niet hoogdringend ingaan tegen de grondspeculatie, dan slibt heel die driehoek dicht. We zullen dan enkel nog een paar kunstmatige parken hebben in plaats van echte bosgebieden.

Wat betreft het onderwerp zelf van de interpellatie van de heer Denys, is het inderdaad een goede methodiek om met beheersovereenkomsten te werken. In samenspel met het verwerven en het aanleggen van nieuwe bossen is het een perfect instrument. Het kan voornamelijk worden aangewend in de verbindingengebieden. Het verbinden van datgene wat er al op bosgebied bestaat, is heel belangrijk. Men kan die beheersovereenkomsten zeer goed gebruiken om die verbindingengebieden aan te leggen.

Bex

Volgens mij is er wel één probleem met betrekking tot de landbouw. Ik heb het dan over de bedragen die men momenteel aan de landbouw wil betalen. Met die bedragen komt men slechts aan ongeveer een derde van wat de landbouwer echt verwacht van de overheid. Dat blijkt duidelijk uit cijfers van de beroepsorganisaties. Als we van de beheersovereenkomsten een goed instrument willen maken, moet er iets aan die prijs worden gedaan. Anders zullen we de landbouwers niet over de brug krijgen.

Mevrouw Vertriest heeft het daarnet ook even gehad over het bewustzijn van de landbouwsector zelf. Op dit ogenblik zijn de verenigingen die de belangen van de landbouwers verdedigen, zonder twijfel tot de overtuiging gekomen dat de opbrengst van één hectare, of het nu een opbrengst is van bieten of een opbrengst van een beheersovereenkomst, hetzelfde is. Voor de landbouwer komt het er vooral op aan dat hij inkomsten heeft. In die zin is de landbouwsector zeker en vast bereid om het gesprek aan te gaan, en daar zeer ver in te gaan. Maar om dat echt te realiseren, zullen we in de nodige financiële middelen moeten voorzien.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Denys, ik wil u danken voor deze interpellatie. Dit is een goed onderwerp om grondig over te debatteren. Op die manier zien we waar de verschillende partijen de accenten leggen. U bent vertrokken van het regeerakkoord. Als minister moet uiteraard ook ik vertrekken van dat regeerakkoord. Daarin staat dat we een inhaaloperatie moeten verrichten op het vlak van natuur. Ik heb het gevoel dat iedereen zich daarbij kan aansluiten.

Voor die inhaaloperatie beschikken we over verschillende instrumenten. Deze staan trouwens in het regeerakkoord. De vraag is dan in welke mate ze complementair en vervangbaar zijn, en wat het evenwicht is tussen de drie. Het gaat dan over het aankoopbeleid, met als onderdeel daarvan het voorkeepsrecht. Daartegenover hebben we dan de beheersovereenkomsten en alle andere mogelijke samenwerkingsvormen die kunnen worden onderzocht.

Voor alle duidelijkheid wil ik even wat uitleg geven bij het aankoopbeleid. In het voorstel voor de begroting 2000 wordt er een verhoging voorgesteld van die aankoopkredieten. Daarbij is het de bedoeling dat de kredieten worden verhoogd voor zowel

de aankoop door het Vlaams Gewest als voor de subsidiëring van verenigingen die zelf aankopen doen. Daarbij is er dan nog speciale aandacht voor de duinen.

Dit aankoopbeleid gebeurt uiteraard niet zomaar in het wilde weg. We zullen niet zomaar op alles ingaan. In dat geval zouden de kredieten trouwens immens hoog moeten zijn. Het aantal aanbiedingen voor het aankopen door de overheid van natuurgebieden en vooral van bossen is zeer hoog. Als we alle aankoopdossiers zouden optellen, en ik zou daarvoor de vereiste financiële middelen vragen, dan zouden we enorm in de problemen komen met de begroting.

Welke criteria hanteert men nu voor de loutere aankoop van bos en natuur ? Eerst en vooral is het zo dat men die gebieden aankoopt waarvan men weet dat ze zo kwetsbaar zijn dat ze verloren gaan als men ze niet aankoopt. Dat is een belangrijk criterium. Als er echter ergens een mooi bos ligt dat niet wordt bedreigd, is er uiteraard geen enkele reden waarom we dat bos zouden kopen, ook al is de eigenaar bereid om het te verkopen. We zullen dat bos niet kopen, ook al wil de eigenaar het verkopen. Als we zeker weten dat het voor de toekomst beveiligd is, zie ik geen reden voor een aankoop.

Bedreiging is dus een belangrijk criterium. Uitbreiding is ook belangrijk. Het is logisch om een stuk bos te kopen dat aan de eigen beheersentiteit paalt. Een laatste criterium vormen de enclaves. Dit is evident : we willen grote en homogene beheerscomplexen.

Op het terrein worden concrete afspraken gemaakt tussen het Vlaams Gewest en privé-verenigingen die ook willen aankopen. Dit verheugt mij. Op die manier concurreren ze niet met elkaar, waardoor ze enkel de prijs zouden opdrijven. Er is ook overleg met lokale besturen, anders zou de eigenaar de gemeenten en het Vlaams Gewest tegen elkaar kunnen uitspelen. Dit heeft geen zin. Er is dus een goed doordacht aankoopbeleid. Het kan nog worden verbeterd, maar daar wordt aan gewerkt. De aankopen gebeuren dus niet zomaar.

Ik wil het voorkeepsrecht in de juiste context plaatsen. Het voorkeepsrecht is een instrument van het decreet op het natuurbehoud. Mijnheer Denys gaf de indruk dat alle gronden onderhevig zijn aan dit voorkeepsrecht. In werkelijkheid gaat het om een beperkte oppervlakte. Het gaat over natuurreservaten en hun uitbreidingsperimeter in groen- en bosgebieden. De uitbreidingsperimeter is afgeba-

Dua

kend door twee ministeriële besluiten. Het gaat ook over natuurinrichtingsgebieden, waarvan er intussen een zevental zijn vastgelegd, bosuitbreidingsgebieden, die nog niet zijn vastgelegd, en later ook de VEN-gebieden.

De Koninklijke Belgische Vereniging van Notarissen heeft de VLM geholpen bij het onderzoek naar de totale oppervlakte en de mobiliteit van die gronden. Momenteel is 35.000 hectare afgebakend. Op deze gronden is het voorkeurecht van toepassing. Volgens de notarissen wordt er per jaar 8.124 hectare bos, weiland en gronden op de markt gebracht voor verkoop. Dat is 0,77 percent van het totale areaal van dit soort gebieden. We hebben berekend dat voor 271 hectare het voorkeurecht zal moeten worden aangeboden aan het Vlaams Gewest. Dit is zeer weinig.

Voor bepaalde verkopen, bijvoorbeeld bij overdracht aan familieleden, geldt het voorkeurecht niet. De prijs moet sowieso in overeenstemming zijn met de schatting van het Aankoopcomité. Als de prijs te hoog is, kunnen we zelfs geen gebruik maken van het voorkeurecht. Ten slotte gaat de afdeling Natuur altijd na of het wel interessant is om in te gaan op dit voorkeurecht.

Als we al deze elementen in de berekening betrekken, zal er naar schatting 135 hectare per jaar worden aangekocht via het recht op voorkoop. Dit zal ons, ruim geschat, ongeveer 68 miljoen frank kosten. Het gaat dus om een zeer beperkte oppervlakte, die evenwel zal toenemen na de afbakening van de VEN-gebieden.

De heer Jef Van Looy : Als de boer geen gebruik maakt van zijn voorkeurecht, kunt u gebruik maken van uw voorkeurecht. Ten tweede verdwijnt de pacht niet als u koopt of gebruik maakt van uw voorkeurecht.

Minister Vera Dua : De pacht blijft bestaan. We hebben over het voorkeurecht twee juridische adviezen, die zoals vaak compleet tegenstrijdig zijn.

De heer Jef Van Looy : Het is nochtans duidelijk. De eigenaar bepaalt de pacht niet. Wie koopt, krijgt daarom de pacht niet. De boer blijft die pacht uitoefenen.

Minister Vera Dua : Het gaat ook over het voorkeurecht van de pachter.

De heer Jef Van Looy : Hij hoeft dit niet te gebruiken.

De voorzitter : Ik stel voor deze discussie hier niet ten gronde te voeren. Anders zal het debat zeer technisch worden en zullen veel commissieleden er weinig aan hebben.

Minister Vera Dua : Juridisch moet nog worden uitgeklaard welk voorkeurecht voorrang heeft. De pacht blijft in elk geval behouden.

Er moet een afweging worden gemaakt tussen het aankopen van gronden, eventueel met gebruik van het voorkeurecht, en de beheersovereenkomsten. De heer Denys zal zich uit vroegere discussies nog herinneren dat ik een fervent voorstander ben van beheersovereenkomsten. Ik wil ze gebruiken voor twee doelstellingen : het verhogen van de natuurwaarde, en het verschaffen van een bijkomende inkomstenbron aan de landbouwsector. Hiermee antwoord ik al deels op de vraag van de heer Wymeersch.

De instrumenten waarover we nu beschikken, zijn hiervoor onvoldoende geschikt. De beheersovereenkomsten hebben een zeer lange geschiedenis achter de rug. Nog voor ik in het parlement kwam, probeerde men al operationele instrumenten te creëren die verwant waren aan beheersovereenkomsten. Vanuit bepaalde hoek werden deze voorstellen afgeblokt. Dit heeft dan ook zeer lang aangesleept.

Beheersovereenkomsten zijn nu opgenomen in de uitvoeringsbesluiten van het decreet op natuurbehoud. Ze zullen pas in 2000 van start gaan. Er zijn wel al een aantal pilootprojecten bezig, ook op gemeentelijk vlak. Hier en daar lukt het, op andere plaatsen niet. Op dit ogenblik werken de beheersovereenkomsten in Vlaanderen nog niet.

Het model dat we hanteren, is zeer beperkt qua vergoeding en reikwijdte. Enkel de beheerspakketten voor perceelsrandbeheer en voor kleine landschapselementen zijn van toepassing op het hele Vlaamse landbouwareaal. Het weidevogelbeheer is enkel van toepassing in afgebakende gebieden. Een sec beheerscontract – boer x wil zijn bedrijfsvoering aanpassen ten bate van het milieu en krijgt daarvoor x frank van de Vlaamse overheid – hebben we niet.

De verordening over de plattelandontwikkeling komt eraan. Men verwacht een Vlaams actieprogramma dat deze plattelandverordening moet invullen, waarin wordt bepaald dat we de beheersovereenkomsten beter zullen omschrijven en meer inhoud zullen geven.

Dua

Voor het financiële aspect moeten we het niet doen : kopen is op termijn goedkoper dan constant betalen voor een beheersovereenkomst. Voor mij is het element inkomensondersteuning echter zeer belangrijk. Uit een kosten-batenanalyse blijkt dat aankoop voor de overheid goedkoper is. Allerlei studies bewijzen dit.

De heer André Denys : Het gaat niet alleen over de aankoop, maar ook over de subsidiëring.

Minister Vera Dua : De aankoop én de subsidie vormen samen eenmalige kosten. Een beheersovereenkomst werkt op lange termijn. De natuurwinst is meestal vrij beperkt. Voor veel stukken natuur is een beheersovereenkomst niet geschikt om de doelstellingen te halen.

Ik heb hierover informatie gekregen van mijn diensten. 74 vogelsoorten zijn bedreigd en staan op een rode lijst. Slechts van twaalf soorten kan men het voortbestaan verzekeren via een aangepast landbouwbeheer. Voor de andere soorten zijn andere beheersmaatregelen nodig. Andere ecosystemen moeten worden hersteld of behouden, en dit is niet altijd te verzoenen met landbouw. Uitgaand van de biodiversiteit zijn beheersovereenkomsten dus vaak niet afdoend. In dit geval moet men dus gronden aankopen.

We moeten van die beheersovereenkomsten een consistent beleidsapparaat maken. In het MAP-2, dat momenteel nog niet in werking is getreden, zijn de beheersovereenkomsten ook opgenomen. Waarom trekken we in het MAP geen algemene lijn ? Elke landbouwer die bereid is om naar een hogere milieukwaliteit te streven, ongeacht de ligging van zijn bedrijf, kunnen we dan vergoeden.

De toenmalige minister van Landbouw zei toen dat dit veel te veel zou kosten, en dat dit niet de doelstelling van het MAP was. We kunnen dit misschien best even op een rijtje zetten. Wat is mogelijk en wat is functioneel ? Hoeveel kost het ? Wat is waar van toepassing ? Waar zijn instrumenten complementair, en waar zijn ze onderling vervangbaar ?

Het voordeel is dat zeker in het kader van de platelandsverordening een Europese subsidiëring mogelijk is. We moeten deze volledig benutten. Ik vrees echter dat deze terugbetaling beperkt zal blijven tot een bepaald plafond, en niet zal overeenstemmen met wat Vlaanderen moet kunnen voorleggen aan de landbouwers.

Het voorbeeld dat u hebt gegeven over Wales kan misschien ook hier, in beperkte zones, worden toegepast. Het gaat dan wel meer over een landschapsproject.

Ik heb nog een kleine bedenking. We hebben het vooral gehad over de landbouw en het aankoopbeleid. In de bossector bestaan echter ook andere mogelijkheden, zoals de beheersoverdracht bij militaire domeinen. Het departement Landsverdediging wil van zijn militaire domeinen af. Het Vlaams Gewest kan deze aankopen, wat natuurlijk een bom geld kost. De meeste domeinen worden dan ook via een beheersoverdracht overgedragen aan Bos en Groen of aan de afdeling Natuur. Dit is een goedkopere en efficiëntere oplossing. Ook met de lokale besturen en provincies kunnen overeenkomsten worden gesloten. Deze zijn immers niet altijd even enthousiast om hun bossen te beheren. Het lijkt me dan ook een goed idee om beheersoverdrachtsovereenkomsten te sluiten, al dan niet gekoppeld aan financiering.

Tot slot had mevrouw Vertriest het over de bosgroepering. Deze kan inderdaad de basis vormen voor het bosbeleid. Een aantal versnipperde privé-eigendommen kunnen worden gecentraliseerd tot één complex. Zo kan samen met de overheid worden nagegaan hoe natuurwaarde en sociale en economische waarde in één harmonisch geheel kunnen functioneren, en hoe een meerwaarde kan worden gecreëerd voor de maatschappij.

De heer Wymeersch verwijst naar de meer algemene beleidsvisie inzake landbouw. Hij zegt dat we een gulden middenweg moeten nemen. Ik ben het daarmee eens. Dit is trouwens inherent aan mijn positie als minister van Leefmilieu en Landbouw. Ik moet immers bij iedere beslissing beide aspecten tegenover elkaar afwegen. Naar aanleiding van de beleidsnota Landbouw kan hierover nog worden gediscussieerd.

Er is ook verwezen naar de pachtwet, zowel in positieve als negatieve zin. Hoewel ik vanuit verschillende hoeken een duidelijke vraag hoor om deze te wijzigen, gaat het hier om een federale bevoegdheid, waarop we niet veel impact hebben. Als daadwerkelijk met bosprojecten wordt gewerkt, dan moet men een overeenkomst bereiken met de landbouwsector.

Het is echter niet mijn bedoeling om naar aanleiding van bosuitbreidingsprojecten, massaal landbouwgronden te onteigenen. In de omgeving van bestaande bossen kan worden nagegaan waar er uitbreidingsmogelijkheden zijn. Men moet even-

Dua

eens eigenaars vinden die bereid zijn te verkopen. Bos en landbouwgrond moeten harmonisch kunnen samengaan. Het is dus zeker niet de bedoeling om een soort verstaatsing door te voeren. Door alles van bovenaf te dicteren, worden de problemen niet opgelost.

Wat wel essentieel is, is de afbakening van het ruimtelijk structuurplan. Ik zal met minister Van Mechelen bekijken hoe we dit het best kunnen aanpakken. De drie structuren die onder mijn bevoegdheid vallen, moeten op elkaar worden afgestemd. De vraag is welke instantie dit evenwicht zal bewerkstelligen en op welke manier dit moet gebeuren. We mogen hier niet te lang mee wachten. Het verhoogt immers de rechtsonzekerheid bij de betrokkenen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik ben verheugd met het antwoord van de minister en met de uiteenzettingen van de collega's, die een meerwaarde geven aan dit debat.

Ik wil in de eerste plaats een politieke vaststelling doen. Het onderscheid tussen de standpunten van de paars-groene leden is minder groot dan dat tussen de geel-groene CVP-standpunten en onze standpunten. Ondanks een aantal nuances, staan alle coalitiepartijen achter een samenwerking tussen landbouw en natuur. Volgens de heer Van Looy moet men kiezen : natuur of landbouw. Met andere woorden, het ene sluit het andere uit. Met deze visie ben ik het niet eens.

Wanneer ik het had over de groene verstaatsing, wist ik dat minister Dua niet in die richting zou gaan. Ik begrijp dat verschillende instrumenten noodzakelijk zijn. De vraag is echter op welke instrumenten de nadruk wordt gelegd. Ik ben het ermee eens dat het aankoopbeleid onderworpen zal zijn aan een aantal criteria.

De beheersovereenkomst is een zeer bruikbaar instrument. Tot op heden werd het echter noch voor de landbouw, noch voor de bosgroeperingen efficiënt gebruikt. Binnen de sector van de bosexploitanten en -eigenaars bestaat de interesse om onder de vorm van bosgroeperingen te werken met beheersovereenkomsten. Maar het instrument is daarvoor nog niet voldoende uitgewerkt.

Ik wil nog een opmerking maken over de indeling van de VEN- en de IVON-gebieden. De VEN-ge-

bieden zijn vooral gericht op de natuurontwikkeling, waardoor een samenwerking tussen landbouw en natuur nagenoeg onmogelijk is. De indeling in IVON-gebieden laat dit wel toe. Ik pleit dan ook voor de IVON-afbakening.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer Denys, op dat punt staat onze fractie dichter bij het regeerakkoord dan de VLD : wij pleiten voor beide. Ik heb gezegd dat in veel gevallen een keuze moet worden gemaakt tussen landbouw, en natuur of bos. In het laatste geval koopt men beter aan.

Mevrouw de minister, u zegt dat u 3.000 hectare bos wil realiseren. Volgens welke criteria zult u dat doen ?

Minister Vera Dua : Inzake bosaanleg vertrekken we van de bestaande situatie. Liefst bouwen we verder aan bestaande bossen. Zo niet, moeten we nog generaties wachten vooraleer we een mooi resultaat bereiken.

Verder willen we vooral werken in bosarme regio's : West- en Oost-Vlaanderen. Ook in de omgeving van de stad willen we actief zijn.

De heer Jef Van Looy : U hebt het over de keuze van de plaatsen, maar hoe zit het met de werkwijze ?

Minister Vera Dua : Voor het instrumentarium gaat mijn voorkeur uit naar landinrichtingsprojecten, met eventueel ruilverkaveling als een onderdeel daarvan. Ik heb het daar met de VLM al over gehad. Ik vind echter dat de landinrichting in vergelijking met de ruilverkaveling nu nog een zwak instrument is.

De heer Jef Van Looy : Er bestaat daarover geen wetgeving.

Minister Vera Dua : Tijdens de vorige zittingsperiode werd er aan een ontwerp van decreet gewerkt. Blijkbaar ligt dat nogal moeilijk. Dat is ook bij de sector zelf het geval. We moeten de sector ervan overtuigen dat het ook in zijn voordeel is om van de landinrichting een krachtiger instrument te maken.

De heer Jef Van Looy : Men mag niet vergeten dat men voor zo een landinrichtingsproject minstens tien jaar nodig heeft.

Minister Vera Dua : Voor bosbouw speelt tijd een minder grote rol. We doen dit voor onze nakome-

Dua

lingen. Het stoort me niet dat dit enige tijd duurt : het belangrijkste is dat daarover vaste afspraken worden gemaakt.

De heer Jef Van Looy : Men wil komen tot beheersovereenkomsten met resultaatverbintenissen. Ik begrijp dat. Dat zal echter tot veel moeilijkheden leiden. Zo is het best mogelijk dat er in een bepaalde weide vogels leven en dat men die toestand wil handhaven. Maar als die boer een maand later maait en een aantal activiteiten niet meer uitvoert, is het mogelijk dat er kort daarop veel minder vogels overblijven. Hij is op dat ogenblik een deel van zijn inkomen kwijt, maar wordt niet vergoed. Ik geloof niet dat men dit zal aanvaarden, en ik raad u aan daar eens goed over na te denken.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Er bestaat geen wettelijk kader voor de beheersovereenkomsten : het gaat om een feitelijke toestand. Dat moeten we eens goed onderzoeken.

Als natuurverenigingen eigendommen verwerven, moeten ze goed beseffen dat deze een gemeenschapsfunctie vervullen. Zowel de privé- als de publieke bossen moeten voor het publiek toegankelijk zijn. Natuurverenigingen hebben de neiging om hun eigendom af te schermen. Dat mag niet. Men kan hiervoor soms natuurwetenschappelijke redenen aanvoeren, maar dat is zeker niet altijd het geval. Die gronden zijn aangekocht met gemeenschapsmiddelen, en daar moet iets tegenover staan.

Verder wil ik de mening van de minister bijtreden dat in Vlaanderen niet alles onder de bossen moet worden bedolven. Vlaanderen heeft een traditie van open landschappen. 150 jaar geleden waren hier minder bossen dan nu. Zelfs over de toestand ten tijde van Caesar kan men discussiëren. We moeten daar genuanceerd tegen aankijken.

Inzake de beheersovereenkomst rijst nog een ander probleem. Omdat men minder gronden bewerkt, lijdt men verliezen. Hoe kunnen die verliezen objectief worden gemeten ? Er bestaat een instrument dat de gemeenten gebruiken bij een natuurramp. Dan wordt er een gemeentelijke landbouwcommissie samengeroepen, waarin mensen van de landbouwsector, iemand van Financiën, en een vertegenwoordiger van het plaatselijk bestuur zetelen.

Is het niet mogelijk om op het gemeentelijk niveau een gelijkaardig instrument uit te werken om de schade te becijferen ? Daar kent men de lokale situatie goed. Hierin moeten ook mensen zetelen die een objectieve benadering kunnen waarborgen.

De heer Jos Bex : Er bestaan cijfers over opbrengst en verlies, en ze zijn door de landbouworganisaties zelf gecorrigeerd.

De heer Patrick Lachaert : De fiscus bepaalt elk jaar de opbrengst van elke hectare. In mijn streek is dat 45.000 frank ; volgend jaar kan dat bijvoorbeeld 42.000 frank zijn.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De heer Lachaert sprak over de maatschappelijke rol van de natuurgebieden die met overheidsgeld zijn verworven. In het nieuwe besluit over de beheerssubsidies staat uitdrukkelijk dat subsidies slechts worden gegeven als de gronden zijn opengesteld. Daarover is veel discussie. Er zijn immers een aantal natuurgebieden die moeten worden afgeschermd : zo niet, zullen ze verdwijnen. Maar het principe van de maatschappelijke return moet maximaal worden gerespecteerd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jacky Maes tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de bescherming en verwerving van maritieme duinen

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoop van duingebieden

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Maes tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de bescherming en verwerving van maritieme duinen en van de heer Loones tot minister Dua, over de aankoop van duingebieden.

De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, eind 1995 of begin 1996 werd in Oostende een symposium gehouden over de problematiek van de verwerving van duinen. De huidige minister en ikzelf waren

Maes

daar aanwezig, en we waren het over één zaak eens : de verwerving van duinen is nodig om ze te beschermen. Tijdens de voorbije zittingsperiode hebben we voorgesteld om daarvoor een duinenfonds op te richten. Dat leidde tenslotte tot een consensus over een aantal maatregelen.

In 1998 besloten we in de begroting van het MINA-fonds een aparte post te creëren om duinen te kunnen verwerven. Die bijkomende middelen zouden komen uit de begroting van het regulier aankoopbeleid en van openbare werken. Na overleg en ook wel een beetje druk, heeft de provincie West-Vlaanderen haar medewerking toegezegd. In de jaarlijkse begroting van de provincie is in 20 miljoen frank voorzien voor het verwerven van duinen. In het totaal is er 135 miljoen frank per jaar beschikbaar. Dat is een niet onaardig bedrag.

Die overeenkomst met de provincie is vandaag nog steeds niet ondertekend. Tijdens de vorige zittingsperiode werd er een begeleidingscommissie aangekondigd, waarvan u, de heer Van Looy en ikzelf deel van uitmaakten. Deze commissie moest toezien op de manier waarop de samenwerking verliep tussen de provincie West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Die commissie is echter nooit samengekomen. Daarom wil ik u met een aantal vragen lastigvallen.

Hoeveel hectaren werden er in 1998 en 1999 verworven ? Waar werden ze aangekocht ? Wie neemt het initiatief om alle overheden een inbreng te laten doen ? Het was immers de bedoeling niet enkel de provincie en het gewest maar ook andere overheden de mogelijkheid te bieden de pot te spijzen.

Komt er al dan niet een begeleidingscommissie waarvan de provincie deel uitmaakt ? Zouden dezelfde mensen er deel van uit maken ? Hoe staat het met de onderhandelingen met de provincie West-Vlaanderen ? Wie zal wat doen in de toekomst op het vlak van de verwerving en het beheer van duinen ?

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mevrouw de minister, ik was de vorige zittingsperiode geen lid van dit parlement, maar we kennen elkaar van in de Senaat en van op talrijke colloquia, waar ik uw liefde voor de duinen heb leren kennen. Mijn vragen gaan niet zozeer over de uitvoering van wat hier in het verleden werd afgesproken, maar wel over de uitvoering van wat in het regeerakkoord staat over de verwerving van 3000 hectare natuurgebieden per jaar.

Over vijf jaar betekent dit dat 15.000 hectare zal worden verworven. Uit verschillende hoeken wordt bevestigd dat het verwervingsbeleid prioritair op duingebieden wordt toegespitst. De heer Bex heeft dit daarnet ook aangehaald.

Dit heeft ongetwijfeld een goede reden. Op het vlak van duinenbeheer kan moeilijk worden gesproken over beheersovereenkomsten. De eigenaars van landbouwgebieden zijn gekend, en men kan ermee onderhandelen. Duingebieden zijn daarentegen vaak heel moeilijk identificeerbaar. Het gaat vaak over grote domeinen die versnipperd zijn over families die over de hele wereld verspreid zijn. Bovendien zijn de eigenaars niet geïnteresseerd in het beheer van hun gebied. Ze laten de gebieden gewoon liggen. Het grote voordeel daarvan is dat de gebieden meestal niet afgesloten zijn. Dit heeft natuurlijk ook nadelen.

Om te komen tot een garantie over enerzijds de bestemming van de gebieden en anderzijds een goed beheer ervan, kan men niet anders dan aankopen. Iedereen weet dat onroerendgoedvennootschappen een heel grote druk uitoefenen op deze gebieden. We waren dan ook zeer blij toen we hoorden dat de aankoop van 3000 hectare duingebied als een prioriteit werd beschouwd.

In de krant lees ik dat de 130 miljoen frank die daar vroeger voor werd uitgetrokken, wordt opgetrokken tot 200 miljoen frank. Dit is natuurlijk een peulschil als we rekening houden met de gebruikelijke prijzen. Als vroeger bepaalde aankopen niet doorgingen, was dat omdat er met de eigenaars geen akkoord bestond over de prijzen. Voor 200 miljoen kunnen we ongeveer 150 hectare aankopen. We staan dus heel ver van de 3000 hectare die we beoogden.

Mevrouw de minister, ik wil u met mijn vraag steunen in uw verdediging van duinaankoop binnen de regering. Is er inderdaad maar 200 miljoen frank beschikbaar ? Wat is er mogelijk op begrotingsvlak voor de aankoop van duinen ? Kunt u misschien al zeggen welke duingebieden prioritair zijn voor het aankoopbeleid ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst de vragen van de heer Maes beantwoorden. Voor mij is de aankoop van duinen zeker en vast zeer belangrijk. We hebben de nodige begrotingsvoorstellen gedaan.

Dua

Mijnheer Maes, u vraagt hoe het staat met de aankoop van duinen. In 1998 werden voor twee gebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 37 hectare, aankoopaktes verleden. In 1999 werden reeds aankoopaktes verleden voor vier gebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 56 hectare. Vaak wordt een hele lijdensweg afgelegd vooraleer een aankoopakte wordt verleden.

Voor het begrotingsjaar 1999 werden op een afzonderlijk artikel van het MINA-fonds extra kredieten vastgelegd voor de aankoop van nog eens vijf duingebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 23 hectare. Dit is de laatste stand van zaken. Voor die 23 hectare kreeg het aankoopcomité de opdracht over te gaan tot het verlijden van een akte.

Over de rol van de provincies hebben we de vorige zittingsperiode een debat gevoerd. We zouden allemaal samen in de boot stappen. Dat was een edele bedoeling. Intussen heeft het provinciebestuur van West-Vlaanderen duidelijk gemaakt dat het de 20 miljoen frank in haar begroting voor kustduinen, niet ter beschikking van het MINA-fonds wil stellen. Het provinciebestuur wil met dit krediet zelf rechtstreeks duinen aankopen voor in hoofdzaak recreatieve doeleinden. Dit is een duidelijke beleids optie van het provinciebestuur.

Ik verwijs even naar de conclusies van mijn voorganger, de heer Kelchtermans. Aangezien de provincie West-Vlaanderen niet mee in de boot wou stappen, heeft hij geen initiatief meer genomen voor een decreetwijziging waardoor ook andere overheden de post 3.18 van het MINA-fonds kunnen mee financieren. De vorige en de huidige Vlaamse regering hebben beslist de kredieten op die post te verhogen. Oorspronkelijk ging het om 70 miljoen frank. In 1999 werd dat bedrag verhoogd tot 130 miljoen frank. Momenteel stellen we 180 miljoen frank voor, en geen 200 miljoen frank. Dit voorstel moet natuurlijk wel nog door het parlement worden goedgekeurd. Mijnheer Loones, dit is 20 miljoen frank minder dan u dacht. Ik weet niet waar u dat bedrag vandaan hebt.

Mijnheer Maes, u hebt een vraag gesteld over de begeleidingscommissie. Ik herinner me vaag dat daarover iets werd gezegd. Ik heb daar nooit iets van gehoord. Ik hoor nu dat u en ik er deel van zouden uitmaken. Ik weet niet wie er nog in zat. Ik zal u heel eerlijk antwoorden. Mijn administratie levert goed werk. Ze steekt enorm veel tijd en energie in de aankoopdossiers. U kent de betrokken persoon ook. Hij is werkelijk op jacht naar mo-

gelijke aankopen. Hij doet dat met heel veel overtuiging. Voor elf gebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 116 hectare werd de aankoopprocedure op zeer korte tijd afgerond.

Ik ben dan ook geen voorstander van een begeleidingscommissie. Ik zou haar zeker niet bemannen met politici. Dat hoeft niet. Ze zou beter worden bevolkt door ambtenaren die verslag uitbrengen aan politici. Dat lijkt me veel gezonder.

Ik ben een groot voorstander van overleg tussen de provincie, de gemeenten en het Vlaams Gewest. Er werd ook een vraag gesteld over de rol van West-Vlaanderen. Niettegenstaande het feit dat de provincie niet bereid is mee te financieren, heeft ze wel haar intentie laten blijken door een overeenkomst met het Vlaams Gewest af te sluiten om de samenwerking tussen de provinciale en gewestelijke administratie inzake duinverwerving en -beheer officieel te maken. Dat lijkt me ook noodzakelijk.

Naar aanleiding van de interpellatie van de heer Denys heb ik al gezegd dat er afspraken moeten worden gemaakt op het terrein opdat men niet in elkaars vaarwater terecht komt. De provincie en het gewest moeten afspreken wie zich op welk stuk concentreert en wie wat koopt indien er iets vrijkomt. Ik hoop dat de besprekingen met de administratie snel zullen worden afgerond.

Mijnheer Loones, u hebt het gevoel dat de duinen niet langer een prioriteit vormen. Ik zal u de cijfergegevens over de situatie meedelen. Het streefdoel in het duinverwervingsbeleid is 150 hectare kustduin per jaar. Tot voor kort lag het tempo veel lager.

U hebt de discussie over het afzonderlijk artikel in de MINA-fonds begroting inderdaad niet meege maakt. Het artikel garandeert dat het geld aan duinen wordt besteed. Vroeger stelde de administratie aankoopdossiers voor, zoals een natuurgebied in de Kempen, een bosgebied in Brabant en een stukje duin. De voorstellen kwamen dan bij de inspecteur van Financiën terecht. Ik zal geen prijzen vermelden, maar ik kan u verzekeren dat het prijsverschil groot is. Als een inspecteur moest kiezen om hetzelfde bedrag te besteden aan 20 hectare bos of aan 5 hectare duingebied, dan was de keuze snel gemaakt. Het was heel moeilijk voor de administratie om de inspectie ervan te overtuigen toch voor de duinen te kiezen. De commissie was het ermee eens dat via het afzonderlijk artikel kon worden gegarandeerd dat jaarlijks voldoende middelen worden besteed aan de aankoop van duinen.

Dua

Als we er jaarlijks in slagen om 150 hectare kustduin te kopen, dan betekent dit dat we na 15 jaar alles hebben opgekocht. Ik heb het dan over elk gebied dat nu in privé-handen is, maar beschermd zou moeten worden. Als we dit tempo kunnen aanhouden, zijn we goed bezig. De kustduinen omvatten 3.600 hectare. Dat is slechts een heel beperkt deel van alle biologisch waardevolle tot zeer waardevolle gebieden, die in totaal 275.000 hectare groot zijn. Het gaat over 1,3 procent van deze gebieden, maar in de begroting wordt 5 procent van de kredieten ter beschikking gesteld voor de aankoop van duinen.

U vroeg ook welke duinen zullen worden aangekocht en wanneer. De situatie is eenvoudig : wat wordt aangeboden, proberen we aan te kopen. Er wordt gezocht naar eigenaars die bereid zijn om onderhands te verkopen. De situatie brengt vele problemen met zich mee in verband met aankoopcomités, schattingsverslagen, en zo meer.

Het is misschien de moeite waard om eens een debat te voeren over dit onderwerp. Het is immers erg moeilijk werken met de federale tussenschakels : de comités van aankoop. De mensen van de comités hebben immers niet echt de taak om te onderhandelen, maar dienen dat wel te doen. Het is niet altijd even eenvoudig om een akkoord te bereiken met de eigenaars. De algemene filosofie luidt : onteigenen gebeurt pas als het echt niet anders kan.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mijnheer de voorzitter, ik ben het niet eens met de heer Loones dat de aankoop van duinen geen prioriteit meer zou zijn. Het is heel erg belangrijk dat alle partijen het standpunt delen dat het nodig is om duinen aan te kopen. De aankoop hoeft helemaal niet na 1 jaar rond te zijn ; het was onze bedoeling om alle duinen na 20 jaar in handen te hebben. Als we daarin na 15 jaar al slagen, dan hebben we goed werk geleverd.

Mevrouw Dua, ik ben ervan overtuigd dat ook ambtenaren goed werk kunnen leveren in de begeleidingscommissie van de provincie. Ik stelde enkel vast dat het verschil tussen 20 miljoen frank en 180 miljoen frank erg groot is. Het provinciebestuur vreesde hierdoor de loopjongen van het Vlaams Gewest te worden. Het is nuttig om af te spreken wie wat en wanneer koopt en beheert.

Ik heb me laten vertellen dat de duinen naast camping Cosmos onlangs werden verkocht aan de eigenaar van de camping. Geldt het voorkooprecht in dergelijke situaties ? Illegale campings in de duinen kunnen niet. Mevrouw de minister, we steunen uw voorstel om zo snel mogelijk de duinen aan te kopen zodat de campings er verdwijnen.

Minister Vera Dua : Ik zal dit laatste probleem laten onderzoeken.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mevrouw de minister, ik heb nog drie opmerkingen. In de zaak van camping Cosmos hebben wij inderdaad aan het kortste eind getrokken. De uitbater van de campings Cosmos en Albatros bood 10 frank per meter meer. Het klopt dat dit heeft te maken heeft met het door u geschetste probleem van de schattingen.

Ten tweede zijn er in West-Vlaanderen diverse organisaties die zich met de duinen bezighouden. Het gaat echter niet om privé-eigenaars. De gemeenten, de provincie en het Vlaams Gewest concurreren met elkaar. De provincie verricht niet enkel eigen aankopen, maar subsidieert tevens 60 procent van de aankopen van natuurverenigingen en gemeenten. Als het Vlaams Gewest eigenaar zou worden, kan een veel samenhangender beleid worden gevoerd in samenspraak met de gemeenten.

Ten derde ben ik het helemaal niet eens met de regering dat een aankoop van 5 procent een prioritaire behandeling kan worden genoemd. Vlaanderen is natuurlijk veel meer dan enkel duinen, maar 5 procent van het budget is weinig. Ik had echt gehoopt dat we meer dan 150 hectare per jaar zouden aanschaffen. De druk op die gebieden is immers erg groot. In mijn gemeente kan ik direct honderden hectare aankoopbaar gebied aanwijzen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Loones, we opteren voor 150 hectare per jaar, omdat de aankoopprocedures niet sneller kunnen verlopen. De administratie heeft me erop gewezen dat ze niet meer aankunnen. Als ik in meer middelen voorzie op de begroting, maar tijdens de begrotingscontrole blijkt dat er een groot overschot is, dan ben ik dat geld toch kwijt. Ik heb daarom naar een evenwicht gezocht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van afvalslib in dierenmeel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bex tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van afvalslib in dierenmeel.

De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, aanvullend bij de vragen die ik schriftelijk heb overgemaakt, nog enkele bedenkingen. Ten eerste heeft de Vlaamse overheid vergunningen afgeleverd die tegenstrijdig zijn met de Belgische en Europese regelgeving. Ten tweede was OVAM in 1995 reeds op de hoogte van de problemen. Ten derde zijn er inbreuken geweest op de toegelaten slibverwerking, want in oktober 1998 was die niet toegestaan, in december 1998 wel. In februari 1999 veranderde de zaak voor een derde keer en mochten niet langer sliboverschotten van derden worden gebruikt. Dit is echt wel een voorbeeld van het slechte bestuur uit het verleden.

We hebben het net gehad over de controle van de gemeenten. Zij moeten zeer exact de regels van OVAM toepassen. Dit is dan een slecht voorbeeld van de leermeester. U hebt contacten gehad met de federale minister van Landbouw om afspraken te maken. Ik hoop dat die afspraken niet alleen betrekking hebben op deze problematiek, maar dat men ook zal proberen om een inventaris te maken van de leemten tussen de federale bevoegdheden en de bevoegdheden van de gemeenschappen. Ik hoop dat men zal nakijken welke problemen en leemten gevolgen kunnen hebben voor de volksgezondheid.

Tot slot wil ik vragen of niet alleen de situatie bij Rendac werd gecontroleerd, maar of ook de drie andere firma's die gelijksoortige activiteiten verrichten, werden onderworpen aan de nodige strenge controles ter voorkoming van wat zich heeft voorgedaan.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Ik had graag nog iets gezegd over de hier gevoerde communicatie. Op 20 september konden we zien hoe een vertegenwoordiger van de milieu-inspectie op de televisie niet alleen tekeer ging tegen het bedrijf, maar ook met slijk gooide naar de administratie. 's Anderdaags heeft VTM daar nog eens een kwartier aan gewijd. De datum 20 september is niet onbelangrijk : de

volgende dag kwam het veterinair comité van de EU samen om het rundvlees mogelijk vrij te geven voor export. Gelukkig is er niets gebeurd.

Ik stel me hierbij toch wat vragen. Nadien is immers gebleken dat de milieu-inspectie al jaren wist wat er aan de hand was en dat men een heel rapport had samengesteld. Mevrouw de minister, lag dat rapport voor 20 september op uw bureel ? Wist u van die communicatie met de pers ? Is die ambtenaar niet te ver gegaan ? Is dat de manier waarop moet worden gecommuniceerd tussen de administraties ?

Nadien hebben de beide ministers snel een persconferentie gegeven om de gemoederen bij de administraties wat te bedaren. Federaal minister Gabriels heeft dit duidelijk gezegd. Maar volgens de pers laat hij ook duidelijk verstaan dat de controle bij Rendac onder de volledige bevoegdheid van het Vlaamse gewest valt. Het federale niveau was enkel bevoegd voor de samenstelling van het veevoeder. Er wordt trouwens beweerd dat Rendac een Vlaamse vergunning had. Wat hield die vergunning in ?

Men spreekt over slib en over rioolslib. Over welk slib gaat het eigenlijk precies ?

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mevrouw de minister, tijdens de informatievergaderingen over de dioxinecrisis in het Vlaams Parlement hebt u gezegd dat onze inspectiediensten zouden worden betrokken bij het toekomstig federaal agentschap. Wat is hier de stand van zaken ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, voor ik op de concrete vragen van de heer Bex antwoord, wil ik stellen dat alle problemen, ook met de communicatie, in essentie zijn veroorzaakt door het feit dat er discussie bestaat over de interpretatie door de federale instanties van het beruchte koninklijk besluit van 10 september 1987. Hierin wordt bepaald dat slib uit waterzuiveringsinstallaties niet mag worden verwerkt in veevoerders. Dat lijkt nochtans een vrij duidelijke zin. Dit werd op Europees niveau vastgelegd en vertaald in een koninklijk besluit van 1987, en later in een nieuw koninklijk besluit van 8 februari 1999.

De vraag is : wat is slib van waterzuiveringsinstallaties ? De discussie hierover heeft jaren aangeslept en heeft geleid tot een spijtige malaise. Het probleem is al langer gekend : het probleem van de verwerking van afvalslib in dierenmeel kwam in de

Dua

commissie dierlijk afval verschillende malen ter sprake, namelijk op 17 mei 1995 en 28 februari 1996. Telkens werd de wettelijke context van het verwerken van waterzuiveringsslib besproken. Ter verduidelijking : in die commissie zaten zowel vertegenwoordigers van het Vlaams Gewest – namelijk OVAM – als van het federale niveau.

Het was telkens op vraag van het Vlaams Gewest dat er werd gepraat over duidelijkheid over wat slib van waterzuiveringsinstallaties is. De afspraak was steeds dat het ministerie van Landbouw zou bepalen wat ze eronder verstaat, en wat er in dierenmeel mag zitten en wat niet. Ook op latere vergaderingen werd dit punt telkens door het Vlaams Gewest naar voren gebracht, maar echte duidelijkheid is hierover nooit gekomen.

Op een bepaald moment werd er een raamovereenkomst afgesloten tussen het Nationaal Verbond van Slachthuizen en Rendac. Oorspronkelijk was daarin de mogelijkheid opgenomen om het slachthuisslib mee op te halen. Op initiatief van OVAM is dit geschrapt. Rendac was zelf trouwens weinig enthousiast om dat mee te verwerken omdat dit zeer veel energie vraagt.

Ondertussen is me ook duidelijk geworden dat de term afvalslib uit die sector geen eenduidig begrip is, want dat afvalslib wordt vermengd met al het ander afval. Het is zelfs voor degene die het aanneemt, niet altijd duidelijk of er slib inzit of niet. Dat is blijkbaar een zeer moeilijke discussie.

Aminal was ervan op de hoogte dat Rendac eigen afvalwaterslib verwerkte omdat dit in de milieuvergunningaanvraag stond. Rendac had in haar aanvraag voor een milieuvergunning zeer duidelijk gezegd dat het de bedoeling was het eigen afvalwaterslib te verwerken. In de vergunning zelf staat het niet, maar men kan aannemen dat als men die vergunning heeft toegekend en het staat in de aanvraag, men wist dat het zou gebeuren.

Ik wil er zeer duidelijk over zijn dat niemand wist – en ik denk ook de federale overheid niet – dat slib, aangevoerd door derden, door Rendac werd verwerkt. Dat is pas tijdens de dioxinecrisis aan het licht gekomen. Ik heb de indrukwekkende lijst gezien van wat er allemaal uit welke bedrijven werd aangevoerd. Daar was niemand van de hoogte.

Het gebruik van grondstoffen in dierenvoeding staat onder de controle van de dienst Inspectie van Grondstoffen van het ministerie van Landbouw.

Het algemeen standpunt was dat het slib van een slachthuis wel degelijk kon worden verwerkt in dierenmeel, aangezien het afval van de mechanische voorzuivering en van de vetflotatie voornamelijk uit dierlijk afval bestaat.

De discussie gaat erover wanneer iets echt afvalslib wordt. De stelling was dat de bevoegde instantie moet zeggen wat er in het slib mag en wat niet. Op basis daarvan moeten we controleren of het in orde is of niet.

We zijn met de diensten rond de tafel gaan zitten en het werd een sibillijnse discussie waar we niet uit raakten. Het signaal van mij en mijn federale collega Gabriels was dat het duidelijk moet worden wie welke bevoegdheid heeft. We moeten naar de strengste interpretatie van wat Europa ons oplegt, namelijk dat slib van waterzuiveringsinstallaties niet mag worden verwerkt, ook al komt het van een waterzuiveringsinstallatie van een slachthuis.

Ondertussen heeft OVAM de slachthuizen erop gewezen dat er een scheiding aan de bron dient te gebeuren, en dat het slib apart moet worden gehouden en niet meer mag worden vermengd met dierlijk afval. Op 13 september 1999 heeft de milieu-inspectie van Aminal Rendac geverbaliseerd en aangemaand onmiddellijk te stoppen met de verwerking van externe waterzuiveringsslibs, met uitzondering van diegenen die vielen onder het speciale opeisingsbesluit van het ministerie van Landbouw omdat alles toen werd afgevoerd voor verbranding omdat het zogezegd dioxineslib was. Hier is inmiddels duidelijkheid over.

Wat de verwerking van eigen waterzuiveringsslib betreft, is het de afdeling Milieu-inspectie van Aminal duidelijk geworden dat de milieuvergunning van Rendac, die impliciet zegt dat eigen slib mocht worden verwerkt, niet in overeenstemming is met de Europese richtlijn. Men heeft die te soepel geïnterpreteerd. Tot op heden werd nog niet onderzocht op welke andere manier dit kan worden geformuleerd. De afdeling Milieu-inspectie heeft de procureur des konings geïnformeerd over het feit dat door Rendac slib, zowel van interne als van externe oorsprong, in de handel werd gebracht en werd gebruikt voor de aanmaak van veevoeder.

Op 16 september 1999 werd ook het ministerie van Landbouw op de hoogte gebracht van het feit dat bij Rendac en een groot aantal andere verwerkers van dierlijk afval, het slib van de eigen waterzuivering in het productieproces werd gebruikt, terwijl hun eindproducten ook in het veevoeder terechtkomen. Terzelfder tijd werd gemeld dat veel slacht-

Dua

huizen het slib van hun waterzuiveringsinstallaties afvoeren naar Rendac. We hebben nu dus een zicht op het hele circuit. Dat is een goed uitgangspunt om de zaak aan te pakken.

Wat kunnen we nu doen met het oog op de toekomst ? Voor de korte termijn werd in een brief aan de slachthuisfederaties en aan de verwerkingsbedrijven van dierlijk afval, duidelijk gemaakt dat slib, geïnterpreteerd in de ruimste zin, niet kan worden verwerkt tot voedsel voor dieren. Dat werd gezamenlijk met de federale overheid geregeld.

Op langere termijn wordt een ontwerp van uitvoeringsplan organisch biologisch afval 1999 – 2003 opgemaakt. Daarin worden concrete strategieën ontwikkeld, van de verwerking van organisch-biologische afvalstoffen tot en met dierlijke voeding. In een latere fase moeten we hierover eens uitgebreider spreken.

Ze hebben ook Bemefa ontvangen. Gisteren hebben zij een persconferentie gehouden, waarin zij bekendmaakten dat in de veevoedersector zelf een analyse werd gemaakt van de binnenkomende grondstoffen. Gisteren ging het over dierlijke vetten, maar ze zullen hetzelfde ook doen voor die-renmeel en plantaardige vetten.

Ze hebben een hele ketenanalyse gemaakt van wat er al die jaren in de grondstoffen zat die zij verkochten als veevoerders. Dat blijkt erg te zijn. De gegevens van die analyse moeten we nu in het uitvoeringsplan opnemen. Het is verheugend dat men in de sector zelf, wellicht door de schok van de dioxinecrisis, overal bij de mensen heeft aangedrongen om te declareren wat ze gebruiken. Op basis daarvan kan men werken aan een echte procesbeheersing.

Ik wil ook nog antwoorden op de vraag van de heer Van Looy over de gebeurtenissen van 20 september. Ik pleit volledig schuldig. De pers heeft met mij contact gezocht. Er was een rapport van de milieu-inspectie. Hoe dat rapport in de pers is terechtgekomen, is me onbekend. Ik had er in elk geval geen belang bij dat het in de pers zou komen, en wilde het eerst rustig bekijken. Door het verschijnen in de pers werden we overspoeld met allerlei vragen over wat er gebeurde en hoe het kon worden opgelost.

Ik heb toen gezegd dat ik nog niet over het volledige dossier beschikte en dat men zich kon richten tot het hoofd van de milieu-inspectie. Het gebeur-

de dus niet alleen met mijn medeweten, maar ook in mijn opdracht. Ik heb ook de betrokkene bij de milieu-inspectie ingelicht dat hij de pers op bezoek zou krijgen en heb hem verzocht om technische uitleg te geven. Ik geef toe dat dit bij nader inzien niet verstandig bleek te zijn.

De heer Jef Van Looy : Die man kwam uit de lucht vallen. De feiten waren nog maar pas vastgesteld.

Minister Vera Dua : Naar mijn gevoelen heeft hij de stand van zaken goed weergegeven. Hij heeft zich ook gehouden aan de deontologie van de ambtenaar, en heeft enkel technische informatie gegeven. Ik vind het goed dat een ambtenaar uitleg geeft. Het responsabiliseren van ambtenaren betekent ook dat ze het recht krijgen om, zeker technische, informatie mee te delen. Misschien kan dat echter niet gelden voor zulke delicate dossiers. De ambtenaren van de federale overheid zien er allerlei machinaties in.

De heer Jef Van Looy : Ik kan me toch niet van de indruk ontdoen dat de schuld in de schoenen van de federale overheid werd geschoven.

Minister Vera Dua : Er is afgesproken dat er een interministeriële conferentie komt om het federaal agentschap te realiseren. Ik heb er bij mijn federale collega's op aangedrongen om de milieu-inspectie daarbij niet te vergeten. In het ontwerp van uitvoeringsplan organisch en biologisch afval wordt ook voorzien in een grotere greep van het agentschap op de veiligheid van de voedselketen.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mevrouw de minister, op één van mijn vragen heb ik nog geen antwoord gekregen. Zijn er eventueel nog andere leemten in het overleg tussen de federale en de Vlaamse overheid ? Er zou een grondige analyse moeten worden gemaakt om dergelijke problemen te voorkomen. Ik heb het bijvoorbeeld over volksgezondheid.

Minister Vera Dua : Het dossier heeft duidelijk aangetoond dat er problemen zijn met communicatie en interpretatie, en daardoor ook problemen met de controle. Het zou me daarom niet verbazen dat we binnen enkele maanden opnieuw zo een dossier tegenkomen. Ik heb aan de ambtenaren gevraagd om problemen, hoe klein ook, door te geven.

We organiseren op geregelde tijdstippen interministeriële conferenties. Dat is overigens niet nieuw.

Dua

Daarin kunnen we precies die knelpunten aanpakken. Een illustratie hiervan op een totaal ander vlak is de invulling van de plattelandsverordening. Die is van belang voor zowel Vlaanderen als de federale overheid. Ofwel gaan we met elkaar in de clinch, ofwel gaan we rond de tafel zitten en proberen we een fatsoenlijke oplossing te vinden. Het ligt in onze bedoeling om het op die laatste manier te doen. Die knelpunten moeten in elk geval nog worden geïnventariseerd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.13 uur.*
